

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2014-08-28

Förslag till naturreservat i Kyrkhamn

Remiss från stadsbyggnadsnämnden, dnr 2013-06332-55

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från stadsbyggnadsnämnden.
2. Stadsdelsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Ola Fagerstedt
tf. chef strategiska avdelningen

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2012 att ge exploateringsnämnden i uppdrag att i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn.

Förvaltningen är positiv till det formulerade syftet och anser att naturreservatsbildningen av Kyrkhamn är ett sätt att långsiktigt reservera området för natur- och kulturvård samt friluftsliv. Förvaltningen vill dock lyfta behovet av ett förtydligande beträffande roll- och ansvarsfördelningen för park- och naturmarksskötseln inkl. den del av reservatet som ligger inom vattenområde i Mälaren. I övrigt anser förvaltningen att en inventering bör genomföras för att säkerställa att befintliga brukaravtal, arrenden, eventuella servitut m.m. inom området är tecknade med rätt avtalspart samt i övrigt tecknats i enlighet med reservatsbildningen. Slutligen förutsätter förvaltningen att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd kompenseras för de ökade drifts- och underhållskostnader som reservatsbildningen av Kyrkhamn kommer att innebära.

Bilaga: Remiss från stadsbyggnadsnämnden, dnr 2013-06332-55

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom strategiska avdelningen i samarbete med avdelningen för ekonomi och stadsmiljö.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2012 att ge exploateringsnämnden i uppdrag att i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn. I 2014 års budget fick exploateringsnämnden uppdraget att leda arbetet och samarbeta med miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd. Med anledning av detta har ett gemensamt förslag till naturreservat i Kyrkhamn tagits fram av exploateringskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret.

Efter samrådstiden kommer förslaget att bearbetas utifrån inkomna synpunkter. Det reviderade förslaget ska sedan godkännas i nämnderna och beslutas av kommunfullmäktige. Beslut om inrättande av reservatet fattas i kommunfullmäktige tidigast tre till sex månader efter samrådstidens slut.

Sammanfattning av remissen

Kyrkhamn är Stockholms stads yttersta utpost i nordväst och en av stadens tystaste platser. Naturområdet är en viktig del i Stockholms grönstruktur och utgör tillsammans med Görvälns naturreservat i Järfälla kommun ett ekologiskt kärnområde i en av regionens så kallade gröna kilar, Görvälnkilen. Kontakten mellan naturområden runt omkring Kyrkhamn är viktig för spridningen av växter och djur, men även för att människor ska kunna röra sig längre sträckor i en grön omgivning.

Syftet med Kyrkhamn naturreservat är att:

1. skydda och för friluftslivet synliggöra och utveckla natur- och rekreationsområdet, med alla dess upplevelsevärden,
2. skydda och för biologisk mångfald utveckla områdets funktion som kärnområde för växter och djur, med särskilt fokus på; sammanhållna barrskogsområden med grova gamla tallar; variationsrik ädellövskog; brynzoner med buskar; naturstränder samt särskilt skyddsvärda arter,
3. skydda och framhäva kulturhistoriska byggnader och spår i landskapet.

Syftet ska tryggas genom att:

- skötseln anpassas för att berika och utveckla natur- och kulturområdet för allmänhetens rekreation, och för att bevara och stärka naturvärdena med betoning på ovan nämnda naturtyper och särskilt skyddsvärda arter,
- det tydliggörs vilka platser som arrenderas eller hyrs ut för privat bruk, och vilka platser som är öppna för alla besökare i området,
- målpunkter utvecklas, stigar och promenadstråk i området hålls framkomliga och inbjudande för besökarna,
- fornlämningar och kulturhistorisk intressanta byggnader sköts i enlighet med separata skötselplaner.

Avgränsningen av naturreservatet har gjorts med avvägning mellan natur-, kultur- och rekreationsvärden och det långsiktiga behovet av bostadsbyggande. Exploateringsnämnden beslutade 2011-06-16 om att utreda förutsättningarna för att placera ett framtida värmeverk vid Lövstatippen. Gränsdragningen har därför utformats så att möjligheten att använda området kring Lövstatippen för stadens tekniska försörjning inte hindras eller försvåras. Del av det område som föreslås bli reservat kan i sådant fall komma att tas i anspråk vid etablering av hamn till ett eventuellt värmeverk i Lövsta. De föreslagna reservatsföreskrifterna möjliggör detta. Det föreslagna området för naturreservatet är idag inte detaljplanelagt.

Gränsen för naturreservatet följer kommungränsen mot Järfälla och Görvålns naturreservat i väster. I norr följer naturreservatsgränsen kommungränsen fram till Sigfridsdalsvägen, som följs söderut fram till Skogskanten. Där viker gränsen av åt väster fram till Skogsbergskroken, som sedan följs söderut fram till Kyrkhamnsvägen. Gränsen följer Kyrkhamnsvägen fram till infarten till båtuppläggningsområdet, där den viker av söderut, längs med båtuppläggningsplatsen fram till vattnet. Naturreservatsgränsen går i strandlinjen öster om båtbyggorna, för att sedan följa den södra kanten av verksamhetsområdet österut, fram till Kvarnbäcken. Gränsen följer sedan Kvarnbäckens västra strand ned till Mälaren. I Mälaren följer gränsen strandskyddsområdet 100 meter ut från strandkanten.

I ett naturreservatsbeslut ingår en skötselplan. Den ger en beskrivning av områdets bevarandevärden och anger mål med åtgärdsförslag i linje med reservatets syfte. Syftet ska bibehållas och stärkas genom rätt skötsel.

Föreslagen avgränsning skapar tillsammans med reservatföreskrifterna och skötselplanen förutsättningar för att

värdena avseende rekreation, natur och kultur ska kunna bevaras och stärkas så att syftena med naturreservatet ska kunna uppnås, samtidigt som en anläggning för stadens tekniska försörjning, i enlighet med *"Promenadstaden – Översiktsplan för Stockholm"*, ska kunna placeras intill det f.d. deponiområdet.

Stockholms stad kommer att vara förvaltare för naturreservatet i enlighet med 2§ förordningen om områdesskydd enligt Miljöbalken. Exploateringsnämnden står för obligatoriska investeringar så som utmärkning och skyltning av reservatet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsynsmyndighet för naturreservatet. Stadsbyggnadsnämnden behandlar dispens- och tillståndsansökningar från föreskrifterna. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ansvarar för park- och naturmarksskötsel. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för fornlämningar och byggnadsminnen.

En kostnadsuppskattning för inrättandet, inmätning, utmärkning och information redovisas i samrådsremissens bilaga 4. Dessa poster åligger exploateringsnämnden och beräknas uppgå till ca 1 000 000 kr. Även tillsynsavgiften åligger exploateringsnämnden, den beräknas till ca 70 000 kr per år.

En preliminär kostnadsuppskattning för drift enligt skötselplanen uppgår till ca 700 000 kr per år, denna driftkostnad åligger Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det berörda området ligger inom den skyddsvärda regionala grönstrukturen och är en del av Görvälnkilen. Förvaltningen är positiv till det formulerade syftet med naturreservatsbildningen, att långsiktigt bevara Kyrkhamns natur-, kultur- och rekreationsvärden och stärka områdets funktion som en del av ett ekologiskt kärnområde med dess spridningsvägar.

Förvaltningen vill dock lyfta behovet av ett förtydligande beträffande roll- och ansvarsfördelningen på ett par punkter.

I samrådsremissens bil.3 förslag till skötselplan, sid 16, fig.10 anges förslag på skötselområden inom naturreservatet. Av samrådsremissen framgår att stadsdelsnämnden ska ansvara för park- och naturmarksskötseln inom naturreservatet. Så sker till viss del redan idag utom för skötselytorna med beteckningen Ö2, Ns3 samt Ns4. Skötseln av dessa ytor har hittills ombesörjts av Trafik- och renhållningsnämnden. Naturreservatets gräns går en bit ut i Mälaren. För vattenområdet kan eventuell vassröjning och annan

renhållning, borttagande av båtvrak etc. bli aktuellt. Även om stadens nämnder och bolag via reglementen har en given ansvarsfördelning är det viktigt att i samband med reservatsbildningen tydliggöra ansvarsfördelningen för skötseln. I skötselområde Hö1 finns i dag träd som är rotslagna. Enligt personalen på fältskolan har träden planterats av dem i samverkan med exploateringskontoret. Träden har stått där i flera år. Enligt förslaget till skötselplan bör de rotslagna träden flyttas till en mer lämplig plats, exv. granplanteringen i område S1. Förvaltningen anser att detta bör utredas vidare av stadens trädspecialister samt att eventuella kostnader för flytt av träd samt iordningsställande av mark inte belastar stadsdelsnämndens budget.

I övrigt anser förvaltningen att en inventering bör genomföras för att säkerställa att befintliga brukaravtal, arrenden, eventuella servitut m.m. inom området är tecknade med rätt avtalspart samt i övrigt tecknats i enlighet med reservatsbildningen.

Förvaltningen vill framhålla att det i Stockholm finns mycket goda förutsättningar för att främja tätortsnära natur. Sprickdalslandskapet ger blå stråk med vatten och stränder men också gröna kilar som fortfarande sträcker sig långt in i storstaden. Den tätortsnära naturen har stor betydelse för folkhälsoutvecklingen. Friluftsliv i olika former är en mycket bra investering ur folkhälsosynpunkt, både för samhället och den enskilde. Det handlar inte bara om att hänvisa till ”marken som blir över” utan också om att trygga områden med bra kvalitéer som ger möjligheter till upplevelser av bl.a. historiska- och kulturella värden, biologisk mångfald, och inte minst frånvaro av buller. Naturreservatsbildningen av Kyrkhamn är ett sätt att långsiktigt reservera området för natur- och kulturvård samt friluftsliv. Förvaltningen anser att den fysiska planeringen av stadens grönområden har avgörande betydelse för möjligheten att skapa en långsiktigt hållbar stadsutveckling samt för möjligheten att gynna en aktiv livsstil med ett levande friluftsliv för stadens invånare.

Slutligen förutsätter förvaltningen att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd kompenseras för de ökade drifts- och underhållskostnader som reservatsbildningen av Kyrkhamn kommer att innebära.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
strategiska avdelningen

Hässelby Torg 20-22
Box 3424
165 23 Hässelby
Växel 08-508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se
www.stockholm.se